

De Kameleon in Almere

Veel aandacht voor ontluikende geletterdheid in de kleuterbouw en een doorgaande lijn voor woordenschatonderwijs. Dat zijn de sterke punten van openbare basisschool De Kameleon in Almere.

Thema's: ontluikende geletterdheid, woordenschat

Wat heb ik eraan:

[Woordenschat circuit thema 6 \[- 75 Kb \]](#)

[De doorgaande woordenschatlijn \[- 50 Kb \]](#)

[Jaaroverzicht woordenschatcircuit Taalleeslad groep 7 \[- 35 Kb \]](#)

De Kameleon is een kleine school, die waarschijnlijk nog verder zal krimpen als gevolg van de vergrijzing in de omgeving. Taalcoördinator Pine Schuurmans: 'De meeste kinderen komen uit een wijk met veel huurflats. Een echte doorstroomwijk, de meeste gezinnen gaan weg als ze een eengezinswoning kunnen krijgen.' Het verloop onder het leerlingenbestand vergt een intensief overdrachtbeleid. 'Met sommige scholen hebben we veel contact, dan heb je echt een warme overdracht. Soms komen leerlingen ook weer terug. We zijn bezig nieuw intake-beleid te ontwikkelen om de in- en uitstroom soepeler te laten verlopen.'

Piramide

De peuterspeelzaal is inmiddels inpandig. 'Zij gebruiken Piramide, dat doen wij nu ook in de groepen 1-2. Dat sluit dus goed aan. Wel vinden we dat de taalcomponent versterkt moet worden. Daarom gebruiken we ook de map fonemisch bewustzijn van het CPS, en bieden we structureel letters aan.' Als kleuters een bepaalde letter wordt aangeleerd, mogen ze met een 'lettermand' de school rond om voorwerpen op te halen die met die letter beginnen.

Woordenschat

Het ontwikkelen van woordenschat staat hoog op de agenda. Alle leerkrachten hebben een training van 'viertakt' gevolgd. 'De huidige taalmethode sluit aan bij de viertakt', vertelt Pine. 'Dat maakt het grijpbaarder. Het kost minder tijd, er wordt visueel materiaal aangeboden, de kernwoorden zijn al geselecteerd. Daarnaast gebruiken we voor alle kinderen, niet alleen de taalzwakke, de methode Woordspoor. Dat hebben we ook versterkt met consolideeropdrachten.' Voor woordenschat is een doorgaande leerlijn ontwikkeld, op basis van de kerndoelen. Zo kunnen leerkrachten zien wat er in de voorgaande groep gebeurd is, en wat er in de volgende groep gaat gebeuren. 'We hebben erg veel parttimers. Dan moet je goed vastleggen en overdragen.'

Woordenschatcircuit

Een belangrijke werkvorm die De Kameleon toepast in het woordenschatonderwijs is het 'woordenschatcircuit'. Een circuit van spelletjes, waarin de geleerde woorden stelselmatig terugkomen. 'De kinderen vinden het geweldig, ze oefenen daardoor op een interactieve manier alle woorden die ze kennen, alle kinderen zijn tegelijk bezig, en het blijft veel beter hangen.' Kinderen kunnen hun eigen ideeën voor spelletjes kwijt in een brievenbus.

Taalcoördinator

De taalcoördinator is een dag in de week vrijgeroosterd voor het werken aan het taalbeleid. Daarnaast wordt de ib'er ingezet voor het begeleiden van leerkrachten. Ook de schoolleider legt klassenbezoeken af. Taalbeleid staat steeds op de agenda. 'We vragen regelmatig na hoe het verloopt in de verschillende groepen, welke aanpassingen nodig zijn.'

Ouders

Hoewel de ouders twintig nationaliteiten vertegenwoordigen - zestig procent van de leerlingen heeft een allochtone achtergrond - verlopen de contacten goed. 'Sommige ouders spreken goed Nederlands, die vertalen voor de anderen. We hebben koffie-ochtenden en speel-inlopen. Straks hebben we gezamenlijk een

kerstbijeenkomst.'

Resultaten

Er is een duidelijk daling waarneembaar van het aantal uitvallers op woordenschattoetsen. 'Omdat er steeds minder leerlingen in een groep zitten werken we niet meer met percentages, want dat zegt niet zoveel. Maar op woordenschat en technisch lezen kun je duidelijk zien dat er minder kinderen D en E scoren.'

Taalbeleidsplanmap

'Elke groep heeft een eigen taalbeleidsplanmap, waarin de jaarplanning zit en een planning per maand. Alles wat we afgesproken hebben zit erin. Zo kan de leerkracht goed zien waar we zitten en wat eraan komt. De mappen worden steeds dikker!'

Stapje harder

De belangrijkste succesfactor is volgens Pine dat het leerkrachtenteam ervan overtuigd is dat de school de goede richting inslaat. 'We staan echt met de neuzen dezelfde kant op. Dat betekent dat mensen bereid zijn een stapje harder te lopen als het moet. Daarom twijfel ik er niet aan dat het taalonderwijs werkelijk verbetert.'

*) Viertakt: Een aanpak om woorden in vier stappen aan te leren: voorbereiden, semantiseren, consolideren en controleren. Ontwikkeld door Marianne Verhallen. www.metwoordenindeweer.com

Pilots Taalbeleid Onderwijsachterstanden, januari 2009